

OUD PLAN, NIEUW JASJE
TWEEDE FASE MASTERPLAN OPENBARE RUIMTE

Er gingen jaren aan brainstormen aan vooraf, maar in 2013 werd het *Masterplan Openbare Ruimte* voor het GWL-terrein gepresenteerd. *Een blik vooruit*, zo luidde de ondertitel van het rapport, en die was vooral gericht op vergroening van onze woonwijk. Er was steen alom, en ja, ook groen, maar dan van het eenzijdige soort. Gras en hagen overheersten, en dat kon toch beter. Op naar een toekomst met meer kleur en diversiteit.

Inmiddels – vijf jaar verder – is er veel bereikt. Pleinen hebben hun stenen gezicht verloren. Perkjes trekken het oog, en muren zijn gefacelift met blauweregens en wingerds. Al is er nog geen waterlelie gesignaleerd, de waterleliegracht vonkt aan randen met pluim en kleur. Gras maakte plaats voor lavendel, hortensia's, siergras en nog veel meer fraais. Insectenhôtels zijn in aantocht, en naast het beheer van eigen nutstuinen blijkt een kleine groep buurtbewoners nog steeds bereid om zich al dan niet onder begeleiding volop in te zetten voor onderhoud van alle dat nieuwe goed.

Vijf jaar! Wat hebben we geleerd? Niet alles was hosanna. De grond voldeed niet altijd. Planten waren ook niet altijd even doordacht gekozen, of sloegen gewoonweg niet aan, onkruid rukte op, en voor dit natuurlijke, deels te verwachten proces waren we onvoldoende voorbereid. Vrijwilligers willen wel wieden, maar niet tegen de klippen op. Ja, misschien even, als het beloofde natuurparadijs ook werkelijk aan de horizon gloort. Maar die raakte uit het zicht. De ambitie daalde, de verrommeling won. Gemeentegroen kwam waar bij wijze van spreken Oudolf's siergrassen waren beloofd. Hoveniers namen de plaats van de ontwerper in, maar hoveniers zijn geen ontwerpers. Het enthousiasme van het eerste uur was uitgedoofd.

Hoog tijd voor een herstart. Op zoek naar nieuw elan, de blik weer vooruit, net als in 2013. Het inhuren van hoveniers voor het bestrijden van onkruid helpt niet bij de hierboven geschetste problematiek. Dat is uiteindelijk water naar de zee dragen. Ons voorstel is om voor de minder geslaagde plekken van het terrein als het ware weer bij het begin te beginnen, maar nu wel gewapend met de lessen van de afgelopen vijf jaar. Wat wij achteraf misten was een deskundige met een sturende hand. Beter dan te besteden aan schoffelende hoveniers kunnen we het beschikbare geld – hoeveel is het jaarlijks? – inzetten voor een nieuw plan van opnieuw een ontwerper, maar dan wel een die met een hovenier optrekt. Zijn de verantwoordelijkheden gescheiden, van belang is dat er een gemeenschappelijk, op elkaar afgestemd plan moet zijn. Het duo moet voorts passen bij het terrein, maar tevens bij de vrijwilligers, en voorts niet klein, maar groots denken, om zo te komen tot een ontwerp dat met gepaste trots door juist die vrijwilligers kan worden onderhouden.

We kwamen tot de volgende lijst met vereisten, aanbevelingen of ideeën, en deze lijst kan uitgebreid worden. Het plan is om via de buurtkrant om verdere input te vragen, maar intussen valt goed te werken met het onderstaande.

- Onderhoudsvriendelijk ontwerp met begrip voor de functie van de verschillende plekken. Liefst langbloeiende planten. Veel variëteit aan kleur, en liefs zo verspreid mogelijk over het terrein – ook over de seizoenen heen. In de winter is het hier maar een sombere boel, dus ook kiezen op mooi gestorven goed. Andere hagen hier en daar?
- Bij zo'n groot terrein als het onze is ritme, sculptuur, een zekere robuustheid in het ontwerp wel een vereiste – iets waar in het vorige ontwerp niet aan is gedacht. Klein afwisselen met groot, voor een aangenaam contrast. Meer stevige, kleurrijke struiken? Hoef je minder te schoffelen.
- Fruitbomenwerkgroep vragen om aanvulling met andersoortige, wel lage typen bomen: hazelnoten-, moerbei-, vijgen-, pruim-, kweeperen-, mispelbomen, of struiken: herfstframbozen, doornvrije bramen, kruisbessen, kornoelje, zwarte bessen. Toverhazelaar?
- Maken van mappen per plek. Wat staat er nu, en gedijt niet? Wat wil de plek zelf? Niet alles hoeft overhoop gehaald te worden. Wat is de grondsoort? Woekerend onkruid aanwezig? Kweekgras? Welke planten gedijen er het beste? Veel of weinig zonlicht?
- In overleg met hovenier onderhoudsplannen en mappen per plek opstellen. Wat is er geplant, waar moeten we op letten, wat is de snoeitijd, bemestingsplan opstellen.
- Bewateringssysteem aanleggen? Denk aan de droogte van de afgelopen zomer. Nadenken over opvang water – er is vast meer dan alleen maar regentonnen.
- *And last but not least*, mensen voelen zich meer betrokken zodra er “iets voor hen inzit”, en dus streven we naar een betere afstemming met vrijwilligers, ook wat betreft het onderhoud van hagen en grasvelden door de gemeente. Zoeken naar vertegenwoordigers per plek, met als onderliggend principe: wie schoffelt, wie onderhoudt, heeft recht op beloning.

Wij hebben in Amsterdam rondgekeken, en denken een goed duo te hebben gevonden met Cilia Prenen, een Amsterdamse tuinontwerpster met vuile nagels, zoals ze zichzelf aanprijst, en Herman Heine, de hovenier waar zij mee samenwerkt (zie voor uitgevoerde tuinen <http://ciliaprenen.nl/contact/>). Er is ter kennismaking reeds een ronde op het terrein gedaan; ze hebben duidelijk verstand van zaken, oog voor wat we hierboven aan eisen hebben geschetst, en zijn prettig in de omgang. Hun voorstel is om te beginnen met twee, afgeperkte delen, en zo verder te werken.

Met vriendelijke groeten,
Maddy Wattel, Waterrijkweg 362
Louis van Tilborgh, Waterrijkweg 372